

**PRZEDMIOTOWE ZASADY OCENIANIA Z WIEDZY O SPOŁECZEŃSTWIE
W LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCYM,
TECHNIKUM,
BRANŻOWEJ SZKOŁY I STOPNIA
(POZIOM PODSTAWOWY)**

Ocenianie stanowi ważny element procesu uczenia się. Nie jest, zatem celem samym w sobie, lecz powinno wspierać cele kształcenia. Nowe cele zawarte w podstawach programowych, skłaniają do poszukiwania nowych procedur i narzędzi do oceniania. Ocenianie osiągnięć edukacyjnych ucznia polega na rozpoznawaniu przez nauczyciela poziomu i postępów w opanowaniu przez ucznia wiadomości i umiejętności w stosunku do wymagań edukacyjnych wynikających z programów nauczania oraz formułowania oceny.

Ocenianie ma na celu:

- informowanie uczniów o poziomie ich osiągnięć edukacyjnych i postępach w tym zakresie,
- motywowanie uczniów do pracy,
- pomoc uczniom w samodzielnej pracy,
- aktywizowanie uczniów na ćwiczeniach praktycznych,
- zachęcenie do udziału we wszelkich zawodach i turniejach,
- dostarczenie wychowawcom i rodzicom informacji o postępach, zaległościach oraz o uzdolnieniach uczniów,
- bieżące ocenianie i klasyfikowanie uczniów.

Ogólne kryteria oceniania na poszczególne oceny

Ustala się następujące kryteria ocen:

a) celujący

otrzymuje uczeń, który:

- posiada wiedzę obejmującą wiadomości i umiejętności wykraczające poza program nauczania przedmiotu – wiedza o społeczeństwie, wynikające z indywidualnych zainteresowań,
  - systematycznie pracuje nad pogłębianiem wiedzy,
  - umiejętnie wykorzystuje zdobyte wiadomości z literatury, programów radiowych i telewizyjnych oraz z Internetu,
  - wykonuje nietypowe opracowania i referaty przydatne do lekcji,
  - wykazuje się bogatym słownictwem oraz potrafi analizować zdarzenia,
  - osiąga sukcesy w zawodach sportowo-obronnych oraz kwalifikując się do finałów na szczeblu powiatowym lub wojewódzkim,
  - bierze udział w obozach sportowo – obronnych.
- ocena na I semestr oraz na koniec roku szkolnego jest wystawiana na podstawie średniej ważonej ze wszystkich ocen ucznia. Ocena *celująca* od średniej 5,76 wzwyż.

b) bardzo dobry otrzymuje uczeń, który:

- opanował pełny zakres wiadomości i umiejętności określony programem nauczania,
- wykazuje zainteresowanie problematyką przedmiotu, jest aktywny na lekcjach,
- dobrowolnie wykonuje dodatkowe zadania,
- odpowiedzi ucznia są bogate w słownictwo,
- uczestniczy w zawodach sportowo-obronnych kwalifikując się na szczebel gminny

- ocena na I semestr oraz na koniec roku szkolnego jest wystawiana na podstawie średniej ważonej ze wszystkich ocen ucznia. Ocena **bardzo dobra** od średniej 4,76 do 5,75.

c) dobry otrzymuje uczeń, który:

-nie opanował w pełni wiadomości określonych programem nauczania ale opanował je na poziomie przekraczającym wymagania zawarte w podstawie programowej,

-jest aktywny na lekcji,

-poprawnie stosuje wiadomości,

-odpowiedzi ucznia są poprawne stylistycznie.

- ocena na I semestr oraz na koniec roku szkolnego jest wystawiana na podstawie średniej ważonej ze wszystkich ocen ucznia. Ocena **dobra** od średniej 3,76 do 4,75.

d) dostateczny otrzymuje uczeń, który:

-opanował wiadomości i umiejętności przewidziane w programie nauczania w stopniu zadawalającym.

-potrafi wykonać łatwe zadania,

-odpowiedzi ucznia są niesamodzielne, kierowane przez nauczyciela.

- ocena na I semestr oraz na koniec roku szkolnego jest wystawiana na podstawie średniej ważonej ze wszystkich ocen ucznia. Ocena **dostateczna** od średniej 2,76 do 3,75.

e) dopuszczający

otrzymuje uczeń, który:

-ocenę pozytywną otrzymuje uczeń, który uzyskał ze sprawdzianu wiadomości minimum 40% górnego pułapu na ocenę bardzo dobrą,

-posiada wiedzę obejmującą wiadomości i umiejętności łatwe, niezbędne w dalszej edukacji,

-w wiadomościach ucznia występują luki,

-odpowiedzi ucznia są niesamodzielne.

- ocena na I semestr oraz na koniec roku szkolnego jest wystawiana na podstawie średniej ważonej ze wszystkich ocen ucznia. Ocena **dopuszczająca** od średniej 1,76 do 2,75.

f) niedostateczny otrzymuje uczeń, który:

-nie uzyskał ze sprawdzianu wiadomości minimum 40% górnego pułapu na ocenę bardzo dobrą,

-pracuje niesystematycznie i nie wykazuje zainteresowania przedmiotem,

-nie prowadzi kart ćwiczeń i zeszytu przedmiotowego,

-nie potrafi udzielić odpowiedzi, rozwiązać zadania nawet przy pomocy nauczyciela,

-nie wywiązuje się z zadań zleconych w grupach i prac zadanych do domu

-nie opanował wiadomości i umiejętności określonych w podstawie programowej przedmiotu

- wiedza o społeczeństwie

- ocena na I semestr oraz na koniec roku szkolnego jest wystawiana na podstawie średniej ważonej ze wszystkich ocen ucznia. Ocena **niedostateczna** poniżej średniej 1,75.

Przyjmuje się, iż każda z ocen z wyjątkiem celującej i niedostatecznej może być wystawiona dodatkowo z plusem lub minusem. Plus dostawiany jest wówczas gdy uczeń nie spełnił wymagań na ocenę wyższą ale mieści się w górnym przedziale punktowym dla wystawionej oceny lub osiągnął górny pułap procentowy dla danej oceny. Minus dostawiany jest gdy uczeń osiągnął minimum dotyczące wymagań na daną ocenę.

Oceny cząstkowe ze sprawdzianów wiadomości wystawiane są według następujących kryteriów:

poniżej 40 % -niedostateczny
40-50% -dopuszczający
51-70% -dostateczny
71-90 % -dobry
powyżej 91% -bardzo dobry

Stopnie kategorii:

Na ocenę semestralną lub roczną mają wpływ następujące komponenty:

Ocena dominująca

-ocena semestralna

-klasówki (testy i sprawdziany pisemne pozwalające ocenić stopień przyswojenia całego działu programu lub nawet wiadomości z całego semestru),

Ocena wspomagająca

-kartkówki (krótkie 10-15 minutowe sprawdziany pisemne z zakresu trzech ostatnich lekcji),

-odpowiedź ustna z trzech ostatnich tematów,

-referaty,

-prace domowe,

-ćwiczenia praktyczne:

-aktywność ucznia na lekcji

Ustala się następującą hierarchię ocen z wiedzy o społeczeństwie:

- 1. sprawdziany godzinne,
- 2. odpowiedź ucznia,
- 3. kartkówki,
- 4. aktywność,
- 5. projekt
- 6. praca w grupach,
- 7. praca domowa, inne prace wykonywane w domu.

Zasady:

1. Uczeń, który otrzymał ocenę niedostateczną z klasówki ustala termin i sposób poprawy oceny z nauczycielem.
2. Uczeń nieobecny na klasówce z przyczyn usprawiedliwionych ustala termin zaliczenia – nie później jednak jak 2 tygodnie po ustaniu przyczyny nieobecności.
3. Kartkówki nie są zapowiadane i mogą być przeprowadzane z 3 ostatnich lekcji.

4. Odpowiedź ustna obejmuje trzy ostatnie lekcje.
5. Uczeń jest zobowiązany do systematycznego prowadzenia zeszytu przedmiotowego.
6. Uczeń ma prawo do jednokrotnego w ciągu semestru zgłoszenia nieprzygotowania do lekcji. Wyjątek stanowią zapowiedziane lekcje powtórzeniowe i sprawdziany.
7. Przez nieprzygotowanie się do lekcji rozumie się: brak zeszytu, brak pracy domowej, niegotowość do odpowiedzi. Po wykorzystaniu limitu określonego powyżej uczeń otrzymuje za każde nieprzygotowanie ocenę niedostateczną.
8. W szczególnych przypadkach nauczyciel może zlecić uczniowi napisanie referatu z ostatniej lekcji w celu opanowania przez niego przerabianego materiału.
9. Za aktywność na zajęciach uczeń może być nagrodzony oceną lub wstawieniem plusa (trzech plusów jest równoznaczne ocenie bardzo dobrej).
10. Dla uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych dostosowuje się wymagania edukacyjne zgodnie z zaleceniami poradni psychologiczno-pedagogicznej po konsultacji z pedagogiem szkolnym.
11. Prace uczniów są przechowywane w szkole, wgląd do swoich prac mają uczniowie i ich rodzice.

Paweł Jankowski
nauczyciel wiedzy o społeczeństwie

Przedmiotowe Zasady Oceniania
osiągnięć uczniów z przedmiotu: wiedza o społeczeństwie,
obowiązujący w Zespole Szkół nr 32 im. K. K. Baczyńskiego w Warszawie
(zakres rozszerzony)

***PRZEDMIOTOWE ZASADY OCENIANIA Z PRZEDMIOTU WIEDZA O SPOŁECZEŃSTWIE MAJĄ NA CELU WSPIERANIE
ROZWOJU INTELEKTUALNEGO I OSOBOWOŚCIOWEGO UCZNIĄ***

1. **Oceny są jawne dla ucznia i jego rodziców (prawnych opiekunów).**
2. **Tryb zapoznania uczniów z Przedmiotowymi Zasadami Oceniania z przedmiotu wiedza o społeczeństwie dla uczniów.**
Na początku każdego roku szkolnego nauczyciel informuje ucznia o:
  - wymaganiach niezbędnych do uzyskania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z przedmiotu wiedza o społeczeństwie, wynikających z realizowanego programu nauczania, zawartych w niniejszym PSO,
  - sposobach sprawdzania osiągnięć edukacyjnych uczniów,
  - warunkach i trybie uzyskania wyższej niż przewidywana **rocznej** oceny klasyfikacyjnej z wiedzy o społeczeństwie,Fakt zapoznania uczniów, w czasie pierwszych lekcji organizacyjnych, z Przedmiotowymi Zasadami Oceniania z wiedzy o społeczeństwie dla uczniów, uczniowie potwierdzają poprzez złożenie podpisu na listach dołączonych do niniejszego PZO.
3. **Na prośbę ucznia, lub jego rodziców (prawnych opiekunów), nauczyciel uzasadnia ustaloną ocenę uwzględniając wymagania zawarte w PZO z wiedzy o społeczeństwie.**
4. **Na ocenę osiągnięć ucznia nie ma wpływu jego światopogląd i wcześniejsze osiągnięcia szkolne.**
5. **Nauczyciel w trakcie semestru nie może zmieniać zasad oceniania oraz wymagań programowych ustalonych na początku semestru nauczania. Zmiana wymagań może nastąpić z początkiem następnego semestru/roku szkolnego.**
6. **Na lekcjach wiedzy o społeczeństwie ocenie podlegają następujące obszary aktywności uczniów:**
  - umiejętność swobodnego formułowania zdań,
  - prowadzenie rozumowań,
  - kształtowanie języka charakterystycznego dla przedmiotu,
  - rozwiązywanie problemów,
  - poprawność posługiwania się pojęciami (ze zrozumieniem),
  - rzeczowość wypowiedzi,
  - stosowanie wiedzy przedmiotowej w sytuacjach praktycznych,
  - aktywność na lekcji,
  - praca w grupach (projekt przedmiotowy),
  - wkład pracy ucznia,

- sposób prowadzenia zeszytu.

Ocenianiu bieżącemu podlega aktywność ucznia na lekcji przejawiająca się gotowością do:

- uczestnictwo w dyskusji
- stawianie pytań
- udzielanie odpowiedzi na pytanie
- formułowanie problemów do dyskusji
- wyciąganie i formułowanie wniosków
- wyrażanie własnych poglądów
- argumentowanie swoich przekonań
- posługiwanie się podręcznikiem
- posługiwanie się aktami prawnymi
- posługiwanie się wydawnictwami encyklopedycznymi i literaturą popularno-naukową
- posługiwanie się prasą i innymi środkami masowego przekazu.

7. Sprawdzanie osiągnięć uczniów odbywa się poprzez następujące formy aktywności:

a. Wypowiedzi pisemne w formie:

- pisemne prace klasowe (sprawdzian 1 – 2 godz.):
  - pisemne prace klasowe zapowiadane są **tydzień wcześniej** i odnotowane w dzienniku lekcyjnym danej klasy z kolejnym numerem,
  - sprawdzoną i ocenioną pracę pisemną uczeń otrzymuje do wglądu najpóźniej po upływie trzech tygodni od daty pisania pracy, w sytuacjach losowych termin oddania prac może być wydłużony,
  - w wyjątkowych sytuacjach losowych termin zaliczenia pracy przez ucznia, po wcześniejszym uzgodnieniu, może być przez nauczyciela przesunięty.
  - poprawa pracy klasowej jest dobrowolna i następuje tylko wtedy, gdy uczeń otrzymał ocenę **niedostateczną**. Uczeń pisze ją tylko raz, w terminie ustalonym razem z nauczycielem.
  - w przypadku niepisania przez ucznia pracy klasowej (usprawiedliwiona nieobecność w szkole) lub gdy uczeń w uzasadnionym przypadku został zwolniony przez nauczyciela z pisania pracy, uczeń ma obowiązek zaliczenia danej partii materiału w formie pisemnej lub ustnej (umowa z nauczycielem) w terminie ustalonym razem z nauczycielem. Niewypełnienie tego obowiązku jest równoznaczne ze wstawieniem oceny niedostatecznej,
  - nieobecność nieusprawiedliwiona w czasie pisania pracy klasowej powoduje wystawienie oceny niedostatecznej z danej pracy,
- **sprawdziany krótkie tzw. kartkówki (10 – 20 min.):**
  - mogą obejmować materiał maksymalnie 3 ostatnich lekcji, mogą być przeprowadzane bez uprzedzenia. Sprawdzone i ocenione prace uczniowie otrzymują najpóźniej po upływie dwóch tygodni od daty pisania sprawdzianu. Kartkówki nie podlegają poprawie (żadne oceny, także niedostateczne) i nie są zaliczane przez ucznia w przypadku niepisania.
- **prace długoterminowe**

- **prace projektowe**

- **prace domowe**

- uczeń może raz w semestrze zapomnieć odrobić pracę domową, nieodrobienie pracy domowej powinno być zgłoszone nauczycielowi przed lekcją, uczeń ma obowiązek uzupełnienia pracy domowej i przedstawienia jej na najbliższych zajęciach,
- niedopełnienie tego obowiązku równać się będzie wystawieniu oceny niedostatecznej bieżącej.

Pisemne prace klasowe, sprawdziany krótkie i inne prace pisemne, poprawione przez nauczyciela w ciągu trzech tygodni od daty pisania, dawane będą uczniom do wglądu na lekcji i przechowywane przez nauczyciela w szkole do końca danego roku szkolnego. Rodzic (prawny opiekun) może zapoznać się z pracą pisemną ucznia, udostępnioną mu przez nauczyciela, w szkole.

b. Wypowiedzi ustne ucznia na lekcjach bieżących, powtórzeniowych i syntetyzujących, sprawdzające wiedzę i umiejętności w zakresie rozumienia, wnioskowania, porównywania, dostrzegania.

Uczeń może być zapytany przez nauczyciela z trzech ostatnich lekcji tzn. ma obowiązek być przygotowanym do wypowiedzi ustnej z trzech ostatnich lekcji na każdą lekcję wiedzy o społeczeństwie bez względu na liczbę godzin przedmiotu tygodniowo.

c. Praca w grupach.

d. Aktywność.

e. Wkład pracy ucznia.

f. Znajomość i umiejętność posługiwania się mapą polityczną i administracyjną.

g. Przygotowanie do lekcji:

Uczeń ma prawo zgłosić przed lekcją nieprzygotowanie do zajęć (nie dotyczy to prac klasowych, lekcji powtórzeniowych oraz zajęć, na których wystawiana jest ocena śródroczna/końcowa klasyfikacyjna) uwzględniając tygodniową liczbę godzin przeznaczoną na realizację danego przedmiotu:

- 1). jedno nieprzygotowanie w semestrze w przypadku realizacji przedmiotu w ciągu 1 – 2 godzin w tygodniu;
- 2). dwa nieprzygotowania w semestrze w przypadku realizacji przedmiotu w ciągu 3 - 4 godzin w tygodniu.

Nauczyciel zaznacza zgłoszone nieprzygotowanie w dzienniku znakiem „N”.

h. Aktywność poza lekcjami danego przedmiotu.

8. Ustala się następującą hierarchię ocen z wiedzy o społeczeństwie:

- 1. sprawdziany godzinne,
- 2. odpowiedź ucznia,
- 3. kartkówki,
- 4. aktywność,

- 5. projekt
- 6. praca w grupach,
- 7. praca domowa, inne prace wykonywane w domu.

9. Nauczyciel dostarcza uczniom im oraz ich rodzicom (opiekunom prawnym) informacji zwrotnej w formie ustnej lub, na wniosek rodziców (prawnych opiekunów), pisemnej o:

- jakości pracy nad zdobywaniem wiedzy i umiejętności,
- skuteczności wybranych metod uczenia się,
- poziomie uzyskanych osiągnięć w stosunku do wymagań programowych,
- wkładzie uczniów w pracę nad własnym rozwojem,
- postępach w nauce
- szczególnych uzdolnieniach ucznia,
- zachowaniu ucznia

Nauczyciel dostarcza rodzicom (opiekunom prawnym) i nauczycielom informacji o postępach i trudnościach w nauce oraz o szczególnych uzdolnieniach ucznia, a także udziela uczniowi pomocy w nauce poprzez przekazanie informacji o tym, co zrobił dobrze i jak powinien się dalej uczyć.

10. Inne postanowienia:

1. W wyjątkowych sytuacjach losowych uczeń może być zwolniony z pisania pracy klasowej, sprawdzianu lub z odpowiedzi ustnej - decyzję podejmuje nauczyciel.
2. Jeżeli w czasie sprawdzianu lub odpowiedzi ustnej uczeń korzysta z tzw. ściągki lub podpowiedzi, a zostanie to stwierdzone przez nauczyciela (np. znalezienie ściągki u ucznia), uczeń zostaje upomniany lub przerywa pisanie pracy i otrzymuje ocenę niedostateczną.
3. Obowiązkowo na każdej lekcji uczeń musi posiadać zeszyt przedmiotowy i podręcznik. W razie ich braku nauczyciel może wstawić ocenę niedostateczną.
4. Ocena roczna klasyfikacyjna uwzględnia osiągnięcia ucznia z obu semestrów.

13. Ustala się następujący sposób sprawdzania pisemnych prac klasowych uczniów liceum:

ocena	Skala
niedostateczny	0 - 39%
dopuszczający	40% - 50%
dostateczny	51% - 75%
dobry	76% - 90%
bardzo dobry	91% - 98%
celujący	99% - 100% lub 91% plus zadanie na ocenę celującą

Powyższy sposób sprawdzania osiągnięć edukacyjnych uczniów może ulec zmianie w zależności od stopnia trudności realizowanych treści nauczania. Dopuszcza się obniżenie skali oceniania w przypadku osób posiadających orzeczenie lub opinię poradni psychologiczno-pedagogicznej.

14. Standardy oceniania wypowiedzi ustnych:

niedostateczny (1) otrzymuje uczeń, który:

- nie udziela odpowiedzi na pytania postawione przez nauczyciela, nawet przy jego pomocy
- ocena na I semestr oraz na koniec roku szkolnego jest wystawiana na podstawie średniej ważonej ze wszystkich ocen ucznia. Ocena *niedostateczna* poniżej średniej 1,75.

dopuszczający (2) otrzymuje uczeń, który:

- udziela odpowiedzi na pytania i wykazuje podstawowe umiejętności o niewielkim stopniu trudności przy pomocy nauczyciela
- ocena na I semestr oraz na koniec roku szkolnego jest wystawiana na podstawie średniej ważonej ze wszystkich ocen ucznia. Ocena *dopuszczająca* od średniej 1,76 do 2,75.

dostateczny (3) otrzymuje uczeń, który:

- zna i rozumie podstawowe pojęcia,
- tylko częściowo wykazuje się samodzielnością
- ocena na I semestr oraz na koniec roku szkolnego jest wystawiana na podstawie średniej ważonej ze wszystkich ocen ucznia. Ocena *dostateczna* od średniej 2,76 do 3,75.

dobry (4) otrzymuje uczeń, który:

- spełnia wymagania podstawowe i dodatkowo:
- potrafi samodzielnie rozwiązywać problemy,
- prawidłowo formułuje wnioski,

- ocena na I semestr oraz na koniec roku szkolnego jest wystawiana na podstawie średniej ważonej ze wszystkich ocen ucznia. Ocena *dobra* od średniej 3,76 do 4,75.

bardzo dobry (5) otrzymuje uczeń, który:

- spełnia wymagania podstawowe i dodatkowo:
- samodzielnie udziela odpowiedzi na wszystkie postawione pytania,
- zdobytą wiedzę potrafi stosować w nowych sytuacjach,
- rozwiązuje samodzielnie zadania problemowe
- ocena na I semestr oraz na koniec roku szkolnego jest wystawiana na podstawie średniej ważonej ze wszystkich ocen ucznia. Ocena *bardzo dobra* od średniej 4,76 do 5,75.

celujący (6) otrzymuje uczeń, który:

- posiada wiedzę obejmującą wiadomości i umiejętności wykraczające poza program nauczania przedmiotu – wiedza o społeczeństwie, wynikające z indywidualnych zainteresowań, samodzielnie udziela odpowiedzi na wszystkie postawione pytania,
- systematycznie pracuje nad pogłębianiem wiedzy,
- umiejętnie wykorzystuje zdobyte wiadomości z literatury, programów radiowych i telewizyjnych oraz z Internetu,
- wykonuje nietypowe opracowania i referaty przydatne do lekcji,
- wykazuje się bogatym słownictwem oraz potrafi analizować zdarzenia,
- osiąga sukcesy w zawodach sportowo-obronnych oraz kwalifikując się do finałów na szczeblu powiatowym lub wojewódzkim,
- ocena na I semestr oraz na koniec roku szkolnego jest wystawiana na podstawie średniej ważonej ze wszystkich ocen ucznia. Ocena *celująca* od średniej 5,76 wzwyż.

13. Warunki i tryb uzyskiwania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej z wiedzy o społeczeństwie:

- Na miesiąc przed rocznym klasyfikacyjnym posiedzeniem Rady Pedagogicznej nauczyciel zobowiązany jest wpisać do dziennika i poinformować ucznia, a wychowawca jego rodziców (prawnych opiekunów), o przewidywanych dla niego ocenach klasyfikacyjnych z przedmiotu.

14. Dostosowanie wymagań:

- Nauczyciel jest zobowiązany na podstawie opinii publicznej poradni psychologiczno – pedagogicznej , w tym poradni specjalistycznej lub na podstawie opinii niepublicznej poradni psychologiczno – pedagogicznej , w tym niepublicznej poradni specjalistycznej, dostosować wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z

przedmiotu, wynikających z realizowanego programu nauczania, do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia, u którego stwierdzono zaburzenia i odchylenia rozwojowe lub specyficzne trudności w uczeniu się, uniemożliwiające sprostanie tym wymaganiom.

- W przypadku ucznia posiadającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego albo indywidualnego nauczania dostosowanie wymagań edukacyjnych do indywidualnych potrzeb ucznia może nastąpić na podstawie tego orzeczenia.
- W przypadku uwzględnienia wniosku przez nauczyciela, w terminie uzgodnionym z nauczycielem, uczeń pisze sprawdzian obejmujący treści nauczania z całego roku szkolnego lub semestru; sprawdzian jest opracowany na ocenę wyższą o jeden stopień niż ocena przewidywana, z którą uczeń wcześniej został zapoznany przez nauczyciela.

Paweł Jankowski
Nauczyciel wiedzy o społeczeństwie